

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunta

Aika ma 6.3.2017 klo 14-15.50

Paikka Valtiovarainministeriö, nh Loppupeli, Mariankatu 9

Osallistajat Esko Mustonen, valtioneuvoston apulaiscontroller, VM, puheenjohtaja
Sari Nousiainen, tarkastusneuvos, VM, varapuheenjohtaja
Lauri Taro, talousyksikön päällikkö, VNK
Ari Rouhe, hallintojohtaja, UM
Olli Muttilainen, hallintojohtaja, OM
Kristiina Olsson, talousjohtaja, PLM
Juha Halonen, neuvotteleva virkamies, VM
Sari Korpimies, tarkastusneuvos, OKM (Rentolan varajäsen)
Ritva Tolonen, talousylitarkastaja, MMM
Taina Vähimaa, talouspäällikkö, TEM
Niina Sipiläinen, tarkastuspäällikkö, STM (Staffin varajäsen)
Timo Jaakkola, talouspäällikkö, YM
Marjatta Kimmonen, ylijohdaja, VTV
Tanja Wistbacka, apulaisjohtaja, Valtiokonttori
Riitta Pirhonen, neuvotteleva virkamies, VM, sihteeri

Asiantuntijat Kirsi Äijälä, hallitusneuvos, VM, kohdat 1-3
Timo Moilanen, neuvotteleva virkamies, VM, kohdat 1-3
Katri Heikkilä, vastaava analytikko, Kela (Juhani Rantamäen sijaisena)

Poissa Kati Korpi, talous- ja suunnittelujohtaja, SM
Pasi Rentola, taloussuunnittelupäällikkö, OKM
Eila Parviainen, controller, LVM
Mikko Staff, talousjohtaja, STM
Juhani Rantamäki, hallintojohtaja, Kela

1 Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja Esko Mustonen avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.

2 Edellisen kokouksen pöytäkirja

Pöytäkirjaluonnos korjaus ehdotuksineen oli jaettu sähköpostilla asialistan liitteenä.
Pöytäkirja hyväksyttiin ehdotetuin muutoksin.

3 Virkamiesetiikkakyselyiden tuloksia

Timo Moilanen esitteli virkamieskyselyn ja Kirsi Äijälä kansalaiskyselyn tuloksia. Esitysaineistot ovat pöytäkirjan liitteinä 1 ja 2.

Äijälä mainitsi lisäksi virkamieseettisestä neuvottelukunnasta sekä virkamiesetiikan nettisivuista ja käsikirjasta (Arvot arjessa – virkamiehen etiikka). Näistä on lisätietoa nettisivulla <http://vm.fi/valtio-tyonantajana/virkamiesoikeus/arvot-ja-virkamiesetiikka>

Esityksiä pidettiin mielenkiintoisina ja keskustelussa tuli esiin pohdittavia kysymyksiä:

Onko sellaisia epäasiallisia menettelyjä, joita ei huomata, esim. lahjonta, suosiminen, tai onko vaarana mennä välinpitämättömyyden suuntaan? Lähestymistavoissa etiikkaan (normien noudattaminen ja arvojen mukainen toiminta) on tärkeää, että välineillä ei ulkoisteta asiaa, vaan korostetaan jokaisen vastuuta omasta etiikastaan.

Kansalaisten näkökulmasta isoimmat ongelmat olivat monimutkainen asioiden käsittely ja vaikea kieli, jotka ehkä ovat enemmänkin palvelujen laatu- ja resurssikysymyksiä kuin varsinaisia arvoja. Varsinaisten arvojen kohdalla tilanne nähtiin aika hyvänä.

Onko kansalaiskyselyn aikaan mediassa esillä olleilla tapauksilla mahdollisesti vaikutusta tuloksiin? Kuinka usein kansalainen on tekemisissä valtion viranomaisten kanssa, ts. millä kokemuksella on vastattu?

Väärinkäytösten esille ottamisen menetelmiä koskevassa kysymyksessä 'en osaa sanoa' -vastausten määrä huolestutti. Voi olla myös, ettei välttämättä osata tunnistaa väärinkäytöksiä. Mistä voisi löytää periaatteita ja ohjeita näihin tilanteisiin?

Sisäisen tarkastuksen puoleen kääntymisessä matalan tason arveltiin selittyvän osin sillä, että valtion virastoista 20 %:ssa on oma sisäinen tarkastus.

Ristiintarkastelu kansalaisten ja virkamiesten vastauksista olisi kiinnostava. Esim. avoimuus nousi kansalaiskyselyssä korkeimmalle niissä, joista olisi syytä olla huolestunut. Virkamieskyselyssä avoimuus ei noussut ydinarvoissa yhtä ylös. On tunnistettu, että avoimuudessa on tekemistä. Virastojen aktiivisempi läsnäolo ja tiedottaminen olisivat keinoja avoimuuden parantamiseen. Lisäksi mitä avoimemmin toimitaan, sitä vähemmän jää tilaa esim. korruptiolle.

Puheenjohtaja totesi lopuksi, että aiheessa on mietittävä kausalityökaluja sekä toimenpiteitä. Mielenkiintoista on, etteivät viime vuosina edistetyt asiat (mm. tuottavuus) ole nousseet kyselyssä selkeämmin esille.

4 Riskienhallintapolitiikkamallin lausuntokierros ja jatkotoimet

Riitta Pirhonen esitteli lausuntokierroksen tuloksia asialistan liitteenä tulleen esitysaineiston perusteella. Tausta-aineistona asialistan mukana oli myös tarkempi lausuntoyhteenveto sekä korjattu versio riskienhallintapolitiikkamallista.

Keskustelussa esitettiin kiitokset keskeisille valmistelijoille ja todettiin, että neuvottelukunnan toimikauden vaativimmaksi hankkeeksi määritellyssä työssä on edetty hyvin.

Lisäksi tässä yhteydessä tuotiin esiin STM:n toive riskinarvointien vuosikellon synkronoinnista: STM:ssä oli koettu ongelmalliseksi se, että kansalliseen riskinarvointiin liittyen oli saapunut kysely juuri sen jälkeen, kun oli tehty arviointi ministeriön toimintakertomusta varten.

Puheenjohtaja totesi riskienhallintapolitiikkamallin jatkotoimista, että lausuntojen perusteella ei ole merkittävää muutettavaa. Täydennyksiä otetaan huomioon ja osa ehdotuksista voidaan ottaa koulutus- ja tiedottamisasioiksi. Esittely kansliapäällikkökokouksessa voisi olla mahdollisesti huhtikuussa. Aineisto tuotetaan käyttökelpoisessa muodossa nettiin, jossa se

on helposti myös päivitettävissä ja täydennettävissä. HAUS:lle on alustavasti mainittu riskienhallinnan kouluttamisesta: Valtiovarain controller -toiminnolla ei ole mahdollisuuksia toteuttaa koulutuksia tai erillisiä esittelytilaisuuksia.

Lopuksi sovittiin, että neuvottelukunnalle lähetetään riskienhallintapolitiikkamallista vielä uusi puhdas versio (ilman muutosmerkintöjä), ja varataan aikaa esittää korjauksia 20.3.2017 saakka.

5 Neuvottelukunnan toimintasuunnitelman tarkistus

Ehdotus toimintasuunnitelman päivitykseksi oli toimitettu asialistan mukana.

Keskusteltiin täsmennyksistä ja täydennyksistä:

PLM voisi esitellä suuriin investointeihin liittyvää riskienhallintaa esim. neuvottelukunnan toimikauden loppupuolella. TEM kaipaisi aiheeksi valtion toimintojen yhtiöittämistä, tulosohjauskysymyksiä, riskienhallintaa, hallituksiin osallistumista ja näihin liittyviä jääviyskysymyksiä. Puheenjohtaja totesi, että keskushallintouudistus voisi olla tarpeen ottaa aiheeksi.

Sovittiin, että toimintasuunnitelma päivitetään ja täsmennetään seuraavaan kokoukseen.

6 Sisäisen tarkastuksen jaoston ohjaus ja seuranta

Sari Nousiainen esitteli jaoston toimintasuunnitelman päivitykset sekä varmistuskarttapilotoinnin tuloksia johtopäätöksineen. Aineisto oli toimitettu asialistan liitteenä. Varmistuskarttapilotissa ministeriöt ovat käyttäneet varmistuskarttaa eri tarkoituksiin ja eri tavoin, joten ei ollut tarkoituksenmukaista laatia yhtä yhtenäistä mallia tai antaa suositusta. Pienryhmän kokemukset on kerätty yhteen ja aineistoa voidaan lisätä Senaattorin Riskienhallinta-sivulle.

Niina Sipiläinen otti esiin varmistuskarttapilotin pienryhmäläisenä, että englanninkielisen ohjeen kääntämisessä suomeksi on tehty iso työ ja että jonkinlainen ohje pitäisi antaa laajemmin kuin Senaattorissa, joka on vain ministeriöiden käytössä. Lisäksi kaivattaisiin perehdytystilaisuuksia, esim. vastaavia kuin oli aikoinaan arviointikehikoista.

Todettiin, että pienryhmä ei ole tehnyt yksimielistä ehdotusta. Vaikka on tehty pitkään ja paljon työtä, pienryhmässä valmisteltu ohje ei ole sellainen, että valtiovarain controller -toiminto voisi viedä sitä eteenpäin. Varmistuskarttatyötä on mahdollista hyödyntää esim. arviointikehikkojen uudistamisessa. Lisäksi varmistuskarttaa voi hyvin käsitellä muilla sisäisten tarkastajien foorumeilla.

Jaoston asiat merkittiin tiedoksi.

7 Mahdolliset muut asiat

Muita asioita ei ollut.

8 Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään toukokuussa, ajankohdasta lähetetään kysely erikseen. Asialistalle on tarkoitus saada mm. korruptionvastainen strategia.

Liitteet	1 Timo Moilasen esitys virkamiehille suunnatun etiikkakyselyn tuloksista 2 Kirsi Äijälän esitys kansalaisille suunnatun etiikkakyselyn tuloksista
Jakelu Tiedoksi	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan neuvottelukunnan jäsenet ja varajäsenet Sisäisen tarkastuksen jaosto